

Warszawa, dnia 2 listopada 2023 r.

Sz. P.
W. M.
r. p.
G. U. S.
Al.
W.

W odpowiedzi na pismo P. M. z dnia 21 września 2023r., doręczone do Krajowej Rady Radców Prawnych w dniu 25 września 2023r., o dokonanie wykładni art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 1166 z późn. zm.), Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, po zapoznaniu się z pytaniami zawartymi w treści pisma, uprzejmie informuje, co następuje.

Art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych stanowi:

Art. 22⁴.

1. Radca prawny wykonujący zawód na podstawie stosunku pracy ma prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń określonych w układzie zbiorowym pracy lub w przepisach o wynagradzaniu pracowników, obowiązujących w jednostce organizacyjnej zatrudniającej radcę prawnego. Wynagrodzenie to nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy. Jeżeli prawo do dodatków uzależnione jest od wymogu kierowania zespołem pracowników, wymogu tego nie stosuje się do radcy prawnego.

2. Radca prawny jest uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości nie niższej niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od

strony przeciwnej. W państwowych jednostkach sfery budżetowej wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna.

Z powołanego przepisu art. 22⁴ ustawy o radcach prawnych jednoznacznie wynika, że dotyczy on zasad wynagradzania radców prawnych zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Zauważyć zatem należy, że w literaturze przedmiotu zwraca się uwagę w konkluzji rozważań dotyczących kwestii kosztów zastępstwa sądowego dla strony reprezentowanej przez radcę prawnego zatrudnionego na podstawie stosunku pracy, że „[o]dpowiadając (...) na pytanie, czy pracodawca reprezentowany przez radcę prawnego udzielającego mu pomocy prawnej może domagać się na drodze postępowania przed właściwymi od przeciwnika zwrotu kosztów zastępstwa sądowego według zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie opłat za czynności radców prawnych, należy udzielić odpowiedzi negatywnej.” (tak: Bogusław Sołtys [w:] Ustawa o radcach prawnych. Komentarz – praca zbiorowa pod red. Tomasza Schefflera, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018, komentarz do art. 22⁴, teza 14, s. 338). Zastrzec jednak należy, że w praktyce występują przypadki zasądzania przedmiotowych kosztów na rzecz stron reprezentowanych przez radców prawnych zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Niniejsze stanowisko Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczy w konsekwencji takich przypadków.

W odpowiedzi na pytania zawarte w piśmie Pana Mecenasa należy wskazać, co następuje.

Ad pytanie 1) Prawo do dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 22⁴ ust. 2 powołanej ustawy przysługuje radcy prawnemu zastępującemu (reprezentującemu) stronę, jeżeli koszty zastępstwa sądowego zostały ściągnięte od strony przeciwnej. Prawo do dodatkowego wynagrodzenia, o ile tylko koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej, materializuje się w każdym przypadku reprezentowania, także gdy nie podejmował czynności w toku postępowania egzekucyjnego. Dodatkowo wskazać należy, że przypadku reprezentowania strony przez kilku radców prawnych, kolejno albo równocześnie, w tym także w przypadku rozwiązania stosunku pracy z radcą prawnym dotychczas reprezentującym stronę w

postępowaniu i zatrudnienia w tym celu innego radcy prawnego uwzględnienia wymaga przepis art. 53 ust. 4 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego – Załącznik do Uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którym radca prawny przystępujący do sprawy lub ją przejmujący obowiązany jest poinformować klienta o potrzebie rozliczenia się z dotychczasowym lub poprzednim radcą prawnym.

Ad pytanie 2) Obowiązek zapłaty radcy prawnemu dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych jest warunkowany zasądzeniem na rzecz strony przez niego zastępowanej lub przyznaniem tej stronie w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym kosztów zastępstwa oraz ich ściągnięciem od strony przeciwnej. Decydujące dla powstania powyższego obowiązku dla strony w przypadku pierwszej przesłanki jest zasądzenie lub przyznanie kosztów zastępstwa w orzeczeniu, nie zaś wykonywanie lub niewykonywanie przez radcę prawnego „*dodatkowych czynności*” np. wskazanego w pytaniu tytułem przykładu wezwania do zapłaty, czy skierowania wniosku do komornika. O zasadności zasądzenia lub przyznania kosztów zastępstwa oraz ich wysokości nie decyduje strona zastępowana przez radcę prawnego, a wyłącznie sąd lub uprawniony organ na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

Ad pytanie 3) Wskazać należy, że stosownie do postanowień art. 22⁴ ust. 2 ustawy dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych umowa cywilnoprawna dotycząca dodatkowego wynagrodzenia radcy prawnego, o którym mowa w tym przepisie ma określać wysokość i termin wypłaty tego wynagrodzenia. Kwestia dodatkowych obowiązków radcy prawnego w związku w szczególności reprezentowaniem pracodawcy przed sądem, czy organem egzekucyjnym wymaga umowy między stronami, o której mowa w art. 8 ust. 4 powołanej ustawy, z uwzględnieniem w szczególności postanowień jej art. 8 ust. 4, art. 9 ust. 4, art. 13 ust. 1 i art. 14 oraz

przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego – Załącznik do Uchwały Nr 124/XI/2022 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 3 grudnia 2022r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego (z późn. zm.).

Ad pytanie 4) Art. 22⁴ ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych stanowi jednoznacznie, że w państwowych jednostkach sfery budżetowej wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna. W konsekwencji umownej regulacji w tym zakresie nie można zastąpić zarządzeniem kierownika jednostki sektora finansów publicznych. Użycie czasownika „określa” oznacza obligatoryjny charakter dwustronnej czynności prawnej w tym zakresie i brak podstaw prawnych do zastąpienia jej jednostronnym (władczym) aktem kierownika jednostki sektora finansów publicznych.

W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych z uwagi na szczególny status ustawowy radcy prawnego zatrudnionego na podstawie stosunku pracy i zakres przedmiotowo-podmiotowy przepisu art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. nakłada on prawa i obowiązki nie tylko na radcę prawnego, ale także na zatrudniającego go pracodawcę, który obok radcy prawnego zobowiązany jest do jego przestrzegania.

Opracowanie:

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

(-) r.pr. Ryszard Wilmanowicz